

SARS-CoV-2 i COVID-19:

Osvrt na novu varijantu B.1.1.529 (Omicron)

Nakon naglog porasta novih slučajeva u Republici Južnoj Africi znanstvenici su otkrili proteklih dana novu varijantu virusa SARS-CoV2. Nova varijanta smatra se potencijalno opasnijom jer ima gotovo dvostruko više mutacija od Delta varijante. Varijantu B.1.1.529, nazvanu Omicron, Svjetska zdravstvena organizacija u petak je proglasila varijantom koja izaziva zabrinutost (VOC, *Variant of Concern*), stavljajući je u istu kategoriju kao i varijantu Delta. Osim u Republici Južnoj Africi, Omicron je otkriven u Bocvani, Izraelu i Hong Kongu te Velikoj Britaniji, Belgiji, Njemačkoj i Češkoj.

Varijanta B 1.1.529 ima više od 30 mutacija samo na *spike* proteinu. Ako se na te mutacije gleda kao na novu mogućnost povećane zaraznosti i transmisivnosti, što virusu donosi veću sposobnost obilaženja imuniteta, kako onog od cijepljenja tako i stečenog preboljenjem, onda se radi o vrlo složenoj varijanti s mutacijama koje nisu ranije zabilježene pa je teško definitivno predvidjeti implikacije na tijek pandemije i imunitet. Usprkos tome, stručnjaci smatraju da će cjepiva i dalje nuditi visoku razinu zaštite od teške kliničke slike koja dovodi do hospitalizacija i smrtnog ishoda.

Nova varijanta najčešće je nađena kod mlađih ljudi (dob 18 do 34 godine), a upravo u tim dobnim skupinama zabilježena je i najniža stopa cijepljenja u Republici Južnoj Africi. Britanski stručnjaci naglašavaju potrebu za cijepljenjem temeljem izvješća zaprimljenih iz Južne Afrike prema kojima se bilježi veći broj hospitalizacija upravo u skupinama necijepljenih ili djelomično cijepljenih osoba. Uz to, proizvođači cjepiva iznijeli su stav da će moći brzo prilagoditi svoja cjepiva prema varijanti Omicron.¹

Gledano s aspekta EU, novonastale varijante SARS-CoV-2 ostaju razlogom zabrinutosti i treba ih pažljivo pratiti. Kako bi se dobile pravovremene i točne informacije o nastanku i kruženju varijanti SARS-CoV-2 koje izazivaju zabrinutost ili interes, iznimno je važno da države članice zadrže ili postignu dovoljno visok opseg sekvenciranja. Nedovoljan obim sekvenciranja ograničava sposobnost otkrivanja cirkulirajućih varijanti od zabrinutosti prije nego što počnu značajno utjecati na ukupnu epidemiološku situaciju.

Obzirom bi moglo biti vrlo teško zaustaviti širenje neke varijante nakon što je jednom otkrivena, Europska Komisija predlaže proceduru za koordinirani pristup u ograničavanju širenja novih varijanti unutar EU. Takav koordinirani pristup bi trebao obuhvatiti okolnosti u kojima države članice uvode ograničenja kretanja za pojedina područja na kojima se očekuje brzo pogoršanje epidemiološke situacije, a posebno za područja koja su u datom trenutku ozbiljno pogođena epidemijom. S obzirom na opseg promjena u ovom pristupu, kako je navedeno u Preporuci Vijeća (EU) 2020/1475 o izmjenama, Komisija predlaže donošenje nove preporuke Vijeća.

Zaključno, ovo je pravi podsjetnik da je pandemija daleko od kraja. Ako postoji ijedna stvar koju svi sada mogu učiniti jest sljedeće: odaberite svoje cjepivo, bilo da je to vaša prva doza, vaša druga doza, jedina doza ili booster doza i cijepite se.

¹ Proizvođač cjepiva Pfizer/BioNTech očekuje da će moći razviti i proizvesti prilagođeno cjepivo protiv te varijante u otprilike 100 dana u kojem će roku biti i zatraženo odobrenje za registraciju kod regulatornog tijela. Moderna je unaprijedila sveobuhvatnu strategiju za predviđanje novih varijanti od zabrinutosti (VOC, Variants of Concern), a Novavax je već počeo stvarati cjepivo protiv COVID-19 za B.1.1.529 koje će biti spremno za testiranje i proizvodnju u sljedećih nekoliko tjedana.